

STAVČNI ČLENI:

1. **Osebek** (izraža vršilca dejanja oziroma nosilca stanja)
2. **Povedek** (odgovarja na vprašanje *Kaj kdo dela*)
3. **Predmet** (pomensko dopolnjuje povedek, po njem se vprašamo z ustrezno neimenovalniško vprašalnico)
4. **Prislovno določilo** (dopolnjuje stavek s podatkom o okoliščinah (kraju, času, vzroku ali načinu) dogajanja, stanja)

BESEDNE VRSTE (1-4 polnopolnomske, 5-8 nepolnopolnomske):

Polopolnomske poimenujejo prvine stvarnosti (resnične ali umišljene)

Nepolnopolnomske z predlogi in vezniki poimenujemo razmerja med prvinami

Besedna družina besede, ki imajo skupen koren

1. **Samostalniška beseda** (poročilo, kopaljšče) (bitja, stvari, pojmi)

a. **Samostalniška beseda**: stoji sama: osebe, predmeti, pojmi

b. **Posamostaljen pridevnik**: je samostalniška beseda, ki je nastala iz pridevnika

c. **Samostalniški zaimki**: so besede ki posredno poimenujejo bitja reči ali pojme

- a) **OSEBNI**: jaz, ti, on, midva, vidva, onadva: mi vi, oni (Povratni osebni: sebe)
- b) **VPRAŠALNI**: kdo (po osebah), kaj (po vsem drugem)
- c) **NEDOLOČNI**: ne+kdo, ne+kaj
- d) **OZIRALNI**: kdo + R, ka + R
- e) **CELOSTNI**: VSA + kdo VSE
- f) **NIKALNI**: NI + hče, NIČ

2. **Pridevniška beseda** (kopalni, predpisan, tak, en, noben)

a. **pridevnik** (neposredno poimenujejo lastnosti, vrsto, svojino: kakšen-sproščen)

b. **števnik** (neposredno poimenujejo količino, uvrščenost: koliko?-štirje)

c. **zaimek** (posredno poimenujejo lastnost, vrsto, svojino, količino: takšen, naša, vsi)

3. **Glagol** (je prevzela, dopušča, se je pojavil) beseda s katero poimenujemo

dejanje, stanje, dogajanje, zaznavanje, obstajanje, sprejemanje

a. **Polnopolnomski** (sedim, gledam, tečem) ni jih treba dopolnjevati

b. **nepolnopolnomski** (pomožni glagol):

a) **Naklonski g.** (želim, hočem, moram)

b) **fazni g.** (začnem, končam)

c) **pomožni g. biti** (kadar ne izražamo da se kdo/kaj kje nahaja ali obstaja)

c. **Glagolski vid**:

a) **dovršni** (se je že zgodilo)

b) **nedovršni** (se dogaja, nima določenega časa)

4. **Prislov** so besede ki poimenujejo kraj (kje, kod, kam), čas (kdaj), način (kako), vzrok (zakaj): to delajo neposredno (domov) ali posredno (nekam)

5. **Veznik** (in, saj, a, ko) beseda ki poimenuje logično razmerje med prvinami

predmetnosti in ne vpliva na obliko besede za seboj

6. **Predlog** (o, za, pred) besede ki poimenujejo neenakovredno razmerje med besedami

ali besednimi zvezami; s/z, k/h

7. **Členek** (tudi, da, ali, ne) izražajo sporočevalčvo razumsko presojo stvarnosti (le še

tik) ali večjo/manjšo stopnjo njegovega prepričanja o čem (morda, zares, zagotovo)

8. **Medmet** (seveda, hopia, pljuski) beseda ki neposredno izraža sporočevalčvo

doživljanje stvarnosti

SKLANJATVE

MOŠKE SKLANJATVE

I. **MOŠKA SKLANJATEV**: V prvo moško sklanjatev spadajo samostalniki moškega spola, ki imajo v rodilniku končnico A.

II. **MOŠKA SKLANJATEV**: Sem spadajo samostalniki moškega spola, ki se že končujejo s črko A v prvem sklonu, v rodilniku pa z e: vodja, vojvoda, Jaka ...

III. **MOŠKA SKLANJATEV**: Je sklanjanje s končnico nič; črkovna imena ali kratice.

ŽENSKA SKLANJATEV

I. **ŽENSKA SKLANJATEV**: Iipa; v prvo žensko sklanjatev spadajo samostalniki ženskega spola, ki imajo v rodilniku končnico E. Posebnosti: mati, hči. gospa, sam. na -ev: breskev ... Posebnosti še: boa, oboa; v rodilniku množine imata: boE, oboE

II. **ŽENSKA SKLANJATEV**: v im. ed. imajo ničto končnico: luč, reč ...

III. **ŽENSKA SKLANJATEV**: se sklanja s končnico nič; tuja ženska imena (Karmen), sam. ž. sp. s končnico na -i: Mici, mami ...

SREDNJE SKLANJATVE

I. **SREDNJA SKLANJATEV**: mesto, srce, brema, tele ...